

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 12-03-2020
Enhed: SUNDJUR
Sagsbeh.: SUMMPE
Sagsnr.: 2002413
Dok. nr.: 1132930

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 12. marts 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 11 (L 133 – Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Udvidelse af foranstaltninger til at fore-bygge og inddæmme smitte samt sikring af kapacitetsmæssige ressourcer m.v.)) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peder Hvelplund (EL).

Spørgsmål nr. 11:

”Vil ministeren oplyse, hvilken grad af domstolsprøvelse der finder sted i forbindelse med indgriben i frihedsrettighederne især i forhold til tilbageholdelse og boligens ukrænkelighed?”

Svar:

For så vidt angår spørgsmålet om boligens ukrænkelighed bemærkes det, at det følger af grundlovens § 72, 1. pkt., at boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.

Det er dermed udgangspunktet i grundloven, at tvangsindgreb i private hjem kræver retskendelse. Udgangspunktet om krav om retskendelse kan dog fraviges, hvis indgrebet sker med hjemmel i lov.

Det er den almindelige opfattelse, at grundlovens § 72 finder anvendelse både for så vidt angår tvangsindgreb, som foretages inden og uden for strafferetsplejen, jf. herved bl.a. Jens Peter Christensen et al., Grundloven med kommentarer (2015), side 442 ff.

Det bemærkes endvidere, at grundlovens § 63 indeholder en bestemmelse om domstolskontrol med forvaltningen. Det følger af grundlovens § 63, stk. 1, at domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Det fremgår endvidere, at den, der vil rejse et sådant spørgsmål, ikke ved at bringe sagen for domstolene kan unddrage sig fra foreløbig at efterkomme øvrighedens befaling.

I tilfælde, hvor der i lovgivningen er fastsat hjemmel til at foretage indgreb i rettighederne efter grundlovens § 72 uden retskendelse, vil spørgsmålet om indgrebets berettigelse således efterfølgende kunne indbringes for domstolene.

For så vidt angår frihedsberøvelse følger det af grundlovens § 71, stk. 6, at lovligheden af en frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen, der ikke er besluttet af en domstol, og som ikke har hjemmel i udlændingelovgivningen, skal indbringes for domstolene, hvis den frihedsberøvede anmoder herom.

Lovligheden af indgreb, der indebærer frihedsberøvelse, f.eks. tvangsindlæggelse efter den foreslåede § 5 i epidemiloven, vil således efter begæring skulle forelægges domstolene.

Frihedsberøvelse, der foretages med hjemmel i de foreslåede bestemmelser, vil kunne indbringes for domstolene efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse. Pålæg om frihedsberøvelse efter loven vil endvidere være omfattet af lovens § 20, hvorefter der ved sådanne pålæg og ved afslag på anmodning om ophævelse af sådanne pålæg skal gives vejledning til den pågældende om adgang til domstolsprøvelse efter disse regler.

Det bemærkes i øvrigt, at regeringen vil fremsætte ændringsforslag om, at den foreslåede § 5, stk. 3, i epidemiloven om, at der som led i håndhævelsen eller gennemførelsen af et påbud om undersøgelse, indlæggelse eller isolation eller tvangsmæssig behandling uden retskendelse er adgang til den pågældendes bolig og andre lokaliteter, som den pågældende råder over, udgår.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Ida Krems